

MTA külső tag

2010. május 3-án a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választotta Pápay Gyulát, a Rostocki Egyetem professor emeritusát.

Pápay Gyula 1939. július 14-én Gyöngyösön született. A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen történelem és földrajz szakán megkezdett tanulmányait 1962-ben fejezi be az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, ahol 1963-ban térképész diplomát is szerez. 1963-ban áttelepül Lipcsébe, ahol 1979-ig a „Hermann-Haack” kiadó kartográfusa, szerkesztője, majd vezető lektora. A kartográfia elméleti kérdéseit vizsgálja. 1969-ben az ELTE-n doktorál. 1979-ben a Rostocki Egyetem Történelmi Intézetének munkatársa lesz, az 1990-es évek elejéig főleg tudománytörténettel foglalkozik. 1988-ban megszerzi „a tudomány doktora” fokozatot. 1994-ig igazgatója a Rostocki Egyetem Történelmi Intézetének, 1991-ben habilitál, 1996-ban nevezik ki professzornak. Intézetvezetőként folyamatos kapcsolatot tart fent az MTA Történettudományi Intézetével és az ELTE-vel, ahol több éven át vendégprofesszor. A '90-es években kezd foglalkozni a komputertechnika és multimédia történelemtudományokban való alkalmazásával, ezen belül kiemelten a történelmi kartográfiával és a történelmi információs rendszerekkel. 2004-ig, nyugdíjazásáig két intézet munkatársa: a Rostocki Egyetem Történelmi Intézetének és a Szellettudományi Multimédia- és Adatfeldolgozó Intézetének. Az utóbbinak igazgatója.

Emberi tartását jellemzi, hogy magyar állampolgárságáról nem mond le, ezért csak 2004-ben válik kettős állampolgárságúvá. 1956-os nemzetőri tevékenysége mellett bizonyára ez is

szerepet játszik abban, hogy 2007-ben a Magyar Köztársaság elnökétől, miniszterelnökétől és az 1956-os Emlékbizottság elnökétől megkapja a Szabadság Hőse emlékérmét.

Tudományos közéleti tevékenységét jól jellemzik különböző szervezeti tagságai: Magyar Földrajzi Társaság (tisztelési tag), Deutsche Gesellschaft für Kartographie Arbeitgemeinschaft Geschichte und EDV, Paneuropa-Union Deutschland, Deutsch-Ungarische Gesellschaft Mecklenburg-Vorpommern (alapító tag).

Professzor úr! Gratulálunk az akadémiai külső tagság elnyeréséhez, kívánunk további sikereket, jó egészséget, és a későbbiekben is számítunk tudományterületünket előrevivő tevékenységére!

Dr. Márton Mátyás

MTA tiszteleti tag

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) 2010. május 3-án tartott 180. közgyűlése az MTA tiszteleti tagjává választotta Erik W. Grafarend professzort, a Stuttgarteri Egyetem Geodéziai Intézetének Professor Emeritusát.

Erik Wilhelm Grafarend professzor 1939-ben született Essen-ben. Egyetemi felsőfokú tanulmányait a Clausthal-Zellerfeldi Egyetemen végezte. Bányamérnöki oklevelét 1964-ben, a fizikusi diplomáját pedig 1968-ban szerezte meg.

Az egyetem elvégzése után a Clausthal-Zellerfeldi Egyetem Elméleti Fizika Intézetében dolgozott 1968-ig. Itt szerezte meg 1966-ban az egyetemi doktori (Dr.-Ing.) tudományos

fokozatát. 1968–1972 között a Bonni Egyetem Elméleti Geodézia Intézetében dolgozott. Egyetemi habilitációját a Bonni Egyetemen szerezte meg 1971-ben. 1972-ben kapta meg egyetemi tanári kinevezését. 1972–1973 folyamán az Ohio Állami Egyetem (USA) Geodéziatudomány Tanszékén, valamint az Uppsalai Egyetem Geodéziai Intézetében tevékenykedett mint tudományos kutató. 1975–1980 között a Bundeswehr Egyetemén (Neubiberg/München) a Csillagászati és Fizikai Geodézia Tanszéken tanszékvezető egyetemi tanár. 1980–2005 között pedig a Stuttgarti Egyetem nagy hagyományokkal rendelkező Geodéziai Intézetének egyetemi tanára és igazgatója volt. 2005 óta ebben az intézetben végez aktív tudományos munkát. A Stuttgarti Egyetem Professor Emeritusa.

Erik W. Grafarend professzor a matematikai és fizikai geodézia világhírű vezéregyénisége. Alapvetően meghatározó szerepe van a korszerű matematikai és fizikai módszereknek a geodézia területein történő bevezetésében és gyakorlati alkalmazásaiban. Tudományos kutatásairól tartott előadásai nemzetközi rendezvényeken mindig nagy érdeklődést váltottak ki. Emberi kisugárzása, hatása meghatározó.

Erik W. Grafarend professzor tudományos munkásságát az elméleti felsőgeodézia területein fejtette ki, így elsősorban a kozmikus geodézia, a geometriai és a fizikai geodézia, a differenciálgeometria és a matematikai kartográfia (vetülettan) területén. Négy alkalommal látta el a Stuttgarti Egyetem Építő- és Földmérőmérnöki Karának dékáni teendőit. Igen jelentős a nemzetközi kutatás- és tudományos szervező tevékenysége. Több tudományos rendezvénynek volt főszerzője. 1991–1995 között a Nemzetközi Geodéziai Szövetség (IAG) „A geodézia matematikai és fizikai alapjai” elnevezésű speciális bizottságának elnöke volt. Iskolateremtő tevékenységet végzett a geodéziai hálózatok optimális tervezési módszereinek kialakításában.

15 szakkönyvet írt, illetve szerkesztett társ-szerzőkkel olyan rangos kiadóknál, mint a de Gruyter, a Springer, a Wichmann. Több mint 300 tudományos cikket jelentetett meg, többségében mértékadó és referált szakfolyóiratokban.

Ezekre eddig több mint 6000 független hivatkozást kapott. Tudományos munkásságának elismerését jelenti az, hogy elsőként kapta meg a Nemzetközi Geodéziai Szövetség (IAG) legmagasabb kitüntetését, a Bomford-díjat 1975-ben. Ebben az évben kapta meg az Ohio Állami Egyetem (USA) Heiskanen-émlékérmét, és 1978-ban pedig az USA Tudományos Akadémiájának Tudományos Kutatói Díjában részesült. 1989-ben a Stockholmi Műszaki Egyetem (Svédország), 1997-ben a Darmstadti Műszaki Egyetem (Németország) és 1998-ban pedig a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) tiszteletbeli doktorává választották.

Grafarend professzor több mint három évtizede rendszeres kapcsolatban van Magyarországgal. Többször tartott előadást hazánkban, így a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME), a Magyar Tudományos Akadémián (MTA), mint az MTA meghívott vendége, továbbá több hazai kutatóintézetben. Eddig intézetében három magyar Humboldt-ösztöndíjas (köztük a BME két tanszékvezetője) szakmai gondozását is ellátta. Grafarend professzor az IAG részéről nagy segítséget nyújtott a BME-n 1998. március 10–14. között felsőgeodézia témakörben szervezett nemzetközi tudományos konferencia támogatásában. Közös magyar–német kormányközi TÉT kutatási projektek aktív közreműködője. Rendszeresen látogat Magyarországra. Jelenleg is magyar kutatók bevonásával szakkönyv írásával foglalkozik, amelyet a Springer Kiadó fog hamarosan megjelentetni (Awange, J.L. – Grafarend, E.W. – Paláncz B. – Zaletnyik P. (2010): Algebraic Geodesy and Geoinformatics. Springer-Verlag, ISBN: 978-3-642-12123-4).

Ezúton is gratulálunk Grafarend professzor kiemelkedő magyarországi elismeréséhez. További erőt és alkotókedvet kívánunk neki!

*Dr. Ádám József – dr. Biró Péter
– dr. Detrekői Ákos*